

Připravili jsme pro vás lednovou rozesílku s číslem 2/2024.

Rubriky s novým textem jsou označeny symbolem .

V rozesílce najdete pozvánky na osvětové a vzdělávací akce a programy, upozornění na V části I, na stránkách 2–11, najdete AKTUÁLNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 12–16).

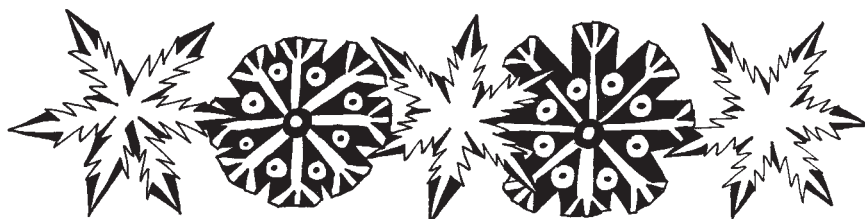
Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 17).

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v LEDNU: 24. ledna – Mezinárodní den vzdělání, 20. ledna – Den venkovních procházek, 28. ledna – Mezinárodní den snižování emisí CO₂, více na <https://www.ekokalendar.cz/>

Akce do DIÁŘE:

Pátek 19. ledna	členská schůze LÍSKY www.liska-evvo.cz
Pátek 2. února	Pololetní prázdniny ve školách

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI 1.–30. DUBNA www.liska-evvo.cz	PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY 1. KVĚTNA – 30. ČERVNA www.liska-evvo.cz	STROMY A MY 15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZÁPLACENÉ CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz
---	---	--	---	---

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE** a **místní udržitelná ekonomika**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Registrace do kampaní zde: <https://forms.gle/PffLWtjijunJYv37H9>

OBSAH ROZESÍLKY 2/2024

Část I

INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽÁKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

I/1	Zprávy z LÍSKY	... str. 2
I/2	Aktuality, zprávy z webu a tisku	... str. 3
I/3	Grantové výzvy	... str. 4
I/4	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 6
I/5	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 9
I/6	Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení	... str. 10

Část II

METODICKÁ PODPORA

II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 12
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 15
II/3	Program Učíme se venku	... str. 15
II/4	Projekty pro školy, soutěže	... str. 16
II/5	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	... str. 16

Část III

UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 17
III/2	Přírodní zahrady	... str. 18
III/3	Zelené okénko	... str. 18
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 18
III/5	Fairtrade	... str. 19

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč. V roce 2023 to bylo 42.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy.

www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč. V roce 2023 to bylo 4.000 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

Přelom roku věnujeme ukončení projektů a zakázek. Současně připravujeme projekty nové. Plánujeme projektové dny, školní farmářské dny, vzdělávací akce a exkurze, osvětové akce a kampaně. Třídíme a chystáme pomůcky a výukové materiály. Čeká nás výroční zpráva.

Projektové dny a programy v MŠ a ZŠ zahajujeme v lednu (nabídku najdete na str. 10). V tomto roce se více zaměříme na výuku v Arboretu Semetín. První projektový den Z farmy na náš stůl jsme připravili pro děti ze ZŠ a Praktické školy Čtverka v Uherském Brodě.

Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním aktivit pro děti a Férové kavárny LÍSKY na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

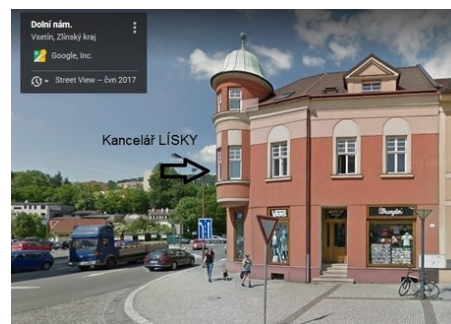
Těšíme se na setkávání, Vaše LÍSKA

Provoz LÍSKY od ledna 2024

Z organizačních důvodů zůstávají hodiny pro veřejnost omezeny. Pokud zrovna nejsme přítomni, **VOLEJTE**, prosím, 605 806 840 nebo 734 122 430.

Férový obchůdek je k dispozici dle možností, ideálně po domluvě předem.

Děkujeme za pochopení.

Kancelář a Férový obchůdek Lísky
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

studijní centrum BASIC

TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ PŘI UČENÍ A NEDOKÁŽETE MU POMŮCT?

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

Klub LÍSKY je tady již 10 let

Klub pro naše příznivce a podporovatele má aktuálně 65 členů.

Větší polovina členů je s námi celých těch 10 let!

Každoročně získáváme od dárců do rozpočtu Lísky více než 40.000 Kč!

To je částka, díky níž můžeme spolufinancovat projekty na venkovní výuku dětí. **DĚKUJEME!**

Doporučené částky na 12 měsíců: Osobní členství: od 400 Kč
Rodinné členství: od 600 Kč
Škola, organizace: od 1.000 Kč

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 2

Nový ročník odborné ceny Global Teacher Prize Czech Republic pro učitele základních a středních škol

www.gtpcz.cz

Máte ve svém okolí učitele, kterým chcete poděkovat za jejich práci? Udělte jim radost hned na začátku nového roku a pošlete jim nominaci. Formulář najdete na webových stránkách www.gtpcz.cz

Jen díky vám se tak můžeme dozvědět o inspirativních učitelích ze všech koutů České republiky. Vaše nominace všem přepošleme a budeme je motivovat, aby se do ceny přihlásili.

Na učitelích totiž záleží!

Děkujeme učitelům, kteří dávají dětem odvahu růst.

Cenu pořádá EDUin

Chceme pracovat s celou školou

Nový projekt IPs **Podpora kurikulární práce škol** představuje hlavní projektový manažer Jiří Nekola z NPI ČR.

Co je hlavním cílem nového projektu?

Hlavním cílem je podpora škol v modernizaci vzdělávání. Školství se transformuje a směřuje od memorování faktů ke kompetenčně pojatému vzdělávání, aby si děti do budoucna uměly poradit v rychle se měnícím světě, a to nejen v profesním, ale také v osobním životě. Učitele, ředitele i další pracovníky chceme v rámci projektu podporovat například v týmové spolupráci, ve vzájemném učení a kolegiální podpoře.

Celý rozhovor najdete na <https://edurevue.npi.cz/clanky/chceme-pracovat-s-celou-skolou?>

Univerzita intenzivně spolupracuje s městem i krajem (nejen) v oblasti vzdělávání

V univerzitní Galerii G18 se ve středu 9. ledna uskutečnilo setkání zástupců univerzity s představiteli místních a krajských akčních plánů (MAP a IKAP). Ty jsou vytvářeny pro oblast mateřského a základního školství (MAP), krajské akční plány (KAP) vzdělávání jsou pak tvořeny pro oblast středního a vyššího odborného školství.

V úvodu akce představila prorektorka pro vnitřní a vnější vztahy, dr. Martina Juříková, univerzitu a její studijní programy a nastínila možnosti spolupráci s jednotlivými skupinami.

„Tato setkávání jsou pro nás jako univerzitu velmi důležitá. Chceme kolegům z města a kraje představit UTB nejen jako vzdělávací, tvůrčí a vědeckou instituci, ale důraz klademe právě i na tzv. třetí roli, která je neméně významná, a právě tady vidíme významný potenciál spolupráce. Například v oblasti udržitelného rozvoje, inkluze, digitalizace či kyberbezpečnosti,“ uvedla prorektorka dr. Martina Juříková.

„Společné setkání vnímáme jako významné vykročení ke spolupráci v území mezi MAP, školami a UTB, prostor ke sdílení i tvorbě nových aktivit, k inspiraci a propojování akademické půdy s praxí a potřebami škol,“ řekla na setkání Mgr. Iva Koutná z neziskové organizace Líska.

V průběhu setkání byla představena rovněž kreativní dílna ROBOTA i Galerie G18 s nabídkami pestrých programů zejména pro mateřské a základní školy. Doc. Marcela Janíková, ředitelka Ústavu pedagogických věd Fakulty humanitních studií (FHS) prezentovala možnosti studia, zapojení studentů do praxe i tolik populární kurzy celoživotního vzdělávání (ČŽV). Nastíněna byla také spolupráce s aplikační sférou v podobě výzkumů a následných výsledků. Hovořilo se také o aktuálním tématu „Zvyšování image profese učitele“. V podobných setkáváních chce UTB pravidelně pokračovat.

<https://www.utb.cz/aktuality-akce/univerzita-tomase-bati-intenzivne-spolupracuje-s-mestem-i-krajem-nejen-v-oblasti-vzdelavani/>

Revize Rámcových vzdělávacích programů (RVP) přináší do českého školství změny

Pro učitele to znamená nové přístupy a metody, které umožní ještě lépe rozvíjet potenciál každého žáka. Důraz je kladen na digitální gramotnost, inovace ve vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí.

A pro žáky? Vzdělávání, které pomůže otevřít dveře do budoucnosti.

Jaké výzvy a příležitosti jsou před námi?

- Podpora učitelů: Učitelé budou mít klíčovou roli v implementaci těchto změn, což představuje jak výzvu, tak příležitost pro jejich profesní rozvoj.
- Vzdělávací výsledky: Cílem revize je posílit vzdělávací výsledky a připravit studenty na úspěšnou budoucnost v globálním kontextu.

Pro získání informací o revizi Rámcových vzdělávacích programů (RVP) v České republice můžete navštívit následující webové stránky:

- Oficiální stránky Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které poskytují podrobné informace o aktuálních revizích RVP, včetně změn a metodické podpory: RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – <https://www.edu.cz/>
- Stránka věnovaná aktuálním revizím RVP, která obsahuje další podrobnosti a odkazy na relevantní dokumenty a metodické materiály: Aktuální revize rámcových vzdělávacích programů (RVP) – <https://www.edu.cz/>
- Web Velké revize RVP ZV, který poskytuje informace o procesu revize, včetně Hlavních směrů revize, odpovědí na dotazy a zadání pro Národní pedagogický institut ČR: Vše o revizích – <https://velke-revize-zv.rvp.cz/>

Děti můžeme posílit v jejich sebehodnotě, budoucnost bude náročná, doporučuje autorka knihy Milovat nestačí

Nejtěžší fáze ve výchově dětí je fáze batolecí a puberta. Alespoň to říká psycholožka a autorka knihy Milovat nestačí Šárka Miková. Jak rodiče mohou svým dětem v období puberty pomoci? „Především tím, že se budeme snažit zůstat klidní, když na nás začne puberták chrlit emoce. I když to tak nevypadá, tak nás pořád potřebuje. Potřebuje se od nás oddělit, přitom potřebuje hledat své místo v budoucím světě. A my bychom měli být přístavem, kotvou,“ vysvětluje psycholožka.

Podtitulem vaší knihy je Cesta k sebehodnotě s Teorií typů. Ale pojďme hned k titulku – jak to, že nestačí milovat?

Má to dva významy. Jednak milovat nestačí, protože by to mohlo znamenat slepou lásku bez hranic, a to bychom nevychovali děti, které jsou schopné obstát s nějakou odolností v dnešním světě.

A druhý význam, o kterém píše v knize, je, že láska není jedna a že i milované dítě si může připadat nepochopené, nepřijaté a vyrůstat s narušenou sebehodnotou. Protože může být výrazně jiné, než jsme my rodiče. A pro nás rodiče může být těžké to dítě chápat, vytvořit mu prostředí, ve kterém by se mohlo stát samo sebou, a ono potom může cítit, že ho nepřijímáme takové, jaké je.

Co máte na mysli sebehodnotou?

Sebehodnota je v psychologii pojem, který patří k pojmu sebeúcta, to je vztah, který k sobě máme. Sebeúcta je nesmírně důležitá pro naši úspěšnost, ať už pracovní, nebo ve vztazích. Když nemáme rádi sami sebe, když sebe nepřijímáme, když si nedůvěřujeme, tak všechno je daleko komplikovanější. A sebehodnota je jedna ze dvou složek, nejdříve řeknu tu první. A té se

říká kompetentnost, to je, když máme radost, když se nám něco podaří. Je to vázané na naše výkony, nejen v práci, ale i ve vztazích.

Ale potřebujeme mít i dobrou sebehodnotu, to je ta druhá složka sebeúcty, která znamená, že přijímáme sami sebe bez podmínek, bez ohledu na to, jaké výkony podáváme. A sebehodnota vzniká právě v nejtěplejším dětství skrze přijetí, skrze to, že rodič přijímá dítě, z něhož se rozkvétá nějaký typ osobnosti. A rodič dokáže dítě přijímat takové, k čemu přirozeně od narození tíhne.

A co je teorie typů?

Teorie typů je psychologický nástroj, který je odvozený od toho, co kdysi vymyslel Carl Gustav Jung, zakladatel analytické psychologie. A on popsal, že přicházíme na svět s vrozeným nastavením mozku, a přestože víme, že mozek je plastický a můžeme si vytvářet spoustu nových neuronových sítí, tak ne všechny se nám vytvářejí stejně snadno. A právě vrozené nastavení znamená, že k něčemu přirozeně tíhneme, že nás to přitahuje, že budeme tohle dělat a takhle reagovat.

Máme vidění světa, vidíme svět různými způsoby, ne všichni stejně, byť si myslíme, že ano, a také vyhodnocujeme svět, rozhodujeme se podle různých faktorů. A všechny rozdíly mají silný vrozený základ. A můžeme děti podporovat v tom, aby šly cestou, která je jim přirozená, nebo jim v tom, často nevědomě, bránit. A to pak narušuje sebehodnotu.

Celý rozhovor zde <https://radiozurnal.rozhlas.cz/deti-muzeme-posilit-v-jejich-sebehodnote-budoucnost-bude-narocna-doporucuje-9148393>

Rodiče nejnáročnějších dětí nejvíc potřebují ze školy dobré zprávy, říká finská učitelka Anne Karhu z Univerzity východního Finska

Anne je členkou týmu, který pro tamní poměry adaptoval americký systém nazvaný PBIS. Ten spočívá především v prevenci náročného chování a tréninku chování vhodného. „Nikdy nedokážete vymyslet dostatek zákazů, abyste tím postihli veškeré náročné chování. Mnohem jednodušší je žákům prostě říct, co od nich očekáváte,“ říká pedagožka, která se nedávno v Praze účastnila mezinárodní konference Jak ve škole vytvořit pozitivní klima, pořádané organizací SOFA

„Ke třídním pravidlům bych asi řekla, že by je děti měly hlavně chápat a přijímat, proto by je učitel měl formulovat spolu s nimi. Neměly by to být jen zákazy a nemělo by jich být příliš mnoho.“

O čem je program PBIS?

„Jde o společné nastavování očekávaného chování. Začít se musí diskusí o hodnotách školy, které se účastní učitelé, vedení, rodiče i děti a snaží se přijít na to, jaké hodnoty chceme ve škole podporovat a jaké lidi tam chceme vychovat.“

Celý rozhovor najdete <https://eduzin.cz/wp/2024/01/10/rodiče-nejnarocnejsich-deti-nejvic-potrebuji-ze-skoly-dobre-zpravy-rika-finska-ucitelka/>

I/3

Grantové výzvy

■ **Upozornění na příjem žádostí programu Podpora ekologických aktivit ve Zlínském kraji.** Termín je posunut na období 12. 2. až 8. 3. 2024 do 12 hodin. Podrobnosti jsou zveřejněny na stránkách Zlínského kraje v sekci Dotace: <https://zlinskykraj.cz/dotace/rp04-24-podpora-ekologickych-aktivit-v-kraji>

■ **Harmonogram výzev OP JAK na rok 2024 zveřejněn!** Aktuální harmonogramy rozdělené dle let naleznete na našem webu: bit.ly/Harmonogramvyzev

■ **Výzva Základní granty**
Vyhlášovatel Nadace Open Society Fund Praha
<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

■ **Grantová výzva Nadace Partnerství**
Určená spolkům a dalším právnickým osobám i jednotlivcům. O grant ve výši až 150 tisíc korun na výsadbu stromů můžete žádat do ledna. Podrobnosti na webu www.nadacepartnerstvi.cz/granty Sážíme budoucnost.

■ **Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství**
Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete? Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH: Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 4

HLEDÁME NOVÉ DOBRO-DRUHY!

Děti ze 2. stupně základky a studenti středních, (event.) vysokých škol mohou za naší podpory uspořádat benefiční akci pro osobu nebo organizaci, kterou si sami zvolí. Můžou také uspořádat sousedskou událost, přispět k obnově krajiny nebo zkrášlit své okolí.

Hlásit se může školní třída, skupina kamarádů, členové oddílu, návštěvníci nízkoprahu apod., v počtu minimálně dvou a s plnoletým patronem.

CO DOBRO-DRUHŮM NABÍZÍME?

- Finanční pomoc s náklady ve výši 3000–20 000 Kč
- Plánovací workshop
- Založení dárcovské kampaně na www.darujme.cz
- Vybraným nápadům zdvojnásobení výtěžku benefice
- Setkání s dalšími Dobro-druhy

Těšíme se na letošní týmy!

Více hledejte tu www.nadacevia.cz/dobro-druzi/

Darujme.cz je nyní otevřeno i pro školy a školky!

V minulém roce jsme otestovali provoz společně s Gymnáziem Šumperk a výsledek mluví za vše. Na obnovu školního dvora dárči věnovali během jediného měsíce přes půl milionu korun.

<https://www.darujme.cz/probudmedvur>

„Zkušenosti Gymnázia Šumperk s platformou Darujme.cz jsou jen skvělé. Lidé ve škole zvolili webovou aplikaci jako prostředek naší prezentace poté, co získali obdobné výborné zkušenosti s on-line kampaní pro skautský oddíl.

Platformu Darujme.cz můžeme doporučit všem školám jako vynikající prostředek pro získávání mimorozpočtových peněz pro činnost škol a školních sdružení a nadací.

Dárcovská kampaň vedená pomocí Darujme.cz se nám velmi osvědčila pro svou jednoduchost v prezentaci kampaně, široký dopad na rodičovskou veřejnost, velké prezentační možnosti a snadnou administraci kampaně a dárců.“ Mgr. Milan Maceček, ředitel Gymnázia Šumperk.

Máte ve svém okolí školu, která by také mohla využít online financování? Budeme rádi za doporučení.

Stačí se u nás zaregistrovat, založit si jednoduchou darovací stránku a můžete začít oslovovat dárcy a příznivce.

Zástupci škol se mohou ozvat na e-mail

jana.koci@nadacevia.cz.

Více info na <https://www.darujme.cz>

Právě probíhá výzva pro program Erasmus+

Získejte finanční podporu na zahraniční pobyty nebo mezinárodní projekty spolupráce. O podporu pro svůj projekt mohou žádat organizace ze všech oblastí vzdělávání.

V rámci každé oblasti program nabízí hned několik typů aktivit, ať už se jedná o zahraniční individuální výjezdy pro žáky, studenty, stážisty, učně, mladé lidi či zaměstnance vzdělávacích organizací nebo o projekty mezinárodní spolupráce se zahraničními partnery.

Potřebujete poradit? Semináře a webináře Dům zahraniční spolupráce – DZS. vás provedou celým procesem podávání žádostí. Přehledný seznam všech termínů naleznete na

https://bit.ly/Erasmus_terminy2024.

ERASMUS+ Výzva 2024

Zahraníční vzdělávací výjezdy
KDY: 20. února

Mezinárodní spolupráce a projekty
KDY: 5. března

JAK NA TO

Český svaz ochránců nabízí finanční podporu drobných projektů na ochranu biodiverzity.

Program je otevřený pro všechny spolky.

Více informací na <https://biodiverzita.csop.cz/podpora-lokalnich-projektu/>.

Program podporují Lesy České republiky, s. p., Ministerstvo životního prostředí, Nadační fond Veolia a Nadace Ivana Dejmal.

Otevřená výzva "Ochrana biodiverzity 2024" byla vyhlášena. Projekty je možno podávat do konce února.

Český svaz ochránců přírody

Více informací na biodiverzita.csop.cz/podpora-lokalnich-projektu

Nový kurz programu Učíme se venku

Je pro vás vždy konec pololetí náročný kvůli závěrečnému hodnocení?

Představte si, že máte k dispozici spoustu konkrétních aktivit pro hodnocení, tipy, jak hodnocení zefektivnit a zkušený učitel vás provede celým procesem od začátku až do konce.

Hodnocení už pro vás nebude noční můra, ale užitečná věc, kterou si budete průběžně užívat a tvořit společně s dětmi.

Od toho je tu nový VIDEOKURZ HODNOCENÍ VENKU
<https://ucimesevenku.cz/videokurz-hodnoceni-venku/>

Seminář „Globální témata napříč předměty“, který představí unikátní publikaci pro učitele

Ta obsahuje 4 globální témata (migrace, klimatická změna, gender a propojenost světa) zpracovaná pro 4 věkové skupiny. Každému tématu se věnují 4 lekce do různých předmětů (např. M, Fy, Ch, Bi, OV, Čj, Dě). V publikaci tak najdete 16+1 lekcí, které můžete využít ve výuce různých předmětů a tak posílit mezipředmětové vazby.

- Účastníci si prožijí v roli žáka vybrané lekce a tím ušetří čas při přípravě. Jako bonus si odnesou tištěnou publikaci. Seminář je zdarma.
- Seminář je určen pro (budoucí) učitelky a učitele 2. stupně ZŠ a víceletých gymnázií. Na základě zkušeností s testováním lekcí víme, že se lekce dají využít i pro SŠ.
- Místo konání: Sluňákov - centrum ekologických aktivit města Olomouce, o.p.s
- Datum a čas: 22. 2. 2024, 9.15-16.00
- Přihlášku na seminář najdete na webu Sluňákova - <https://slunakov.cz/seminare/?kod=261>

Seminář je zdarma díky podpoře Active Citizens Fund ČR.

Nabídka workshopů Od umění k učení

Pro pedagogy/lektory neformálního vzdělávání i kreativce, nebo lidi, kteří mají zájem o informace a seberozvoj v oblasti kreativního vzdělávání. Kurz není akreditován, pro všechny účastníky je zdarma.

- **15. 1.** 9–14 Podpora kreativity a designového myšlení u dětí (Veronika Šancová, Prototypci, <https://prototypci.cz/>)
- **25. 1.** 10–17 Storytelling (za zrušený listopadový termín)
- **13. 2.** 9–13 Jak používat LEGO kreativním způsobem (Tomáš Hájek, Inigraf, Prototypci)
- **27. 2.** 9–13 Jak používat LEGO kreativním způsobem (Tomáš Hájek, Inigraf, Prototypci)
- **12. 3.** 9–14 Reflexe jako prostředek ke vzdělávání (Petra Drahanská, Zážitková škola Lipnice, www.uceniprozitekem.cz)

Všechny workshopy se konají ve 44. budově areálu Svit, Vavrečkova 7029, kde sídlí **Otevřená kreativní dílna ROBOTA**. Pro přihlášení na workshop kontaktujte: robota@utb.cz
Nerob drahoty, jdi do Roboty!

<http://robota.utb.cz>

PROGRAMY Tincta-Herbae ateliér přírodního barvířství na VSETÍNĚ

Hlavním tématem DÍLEN, KURZŮ, PŘEDNÁŠEK a UKÁZEK ŘEMESLA je INDIGO a barvení v ekologické indigové kádi.

PRO DĚTI, PRO DOSPĚLÉ, PRO RODIČE S DĚTMI v příjemném prostředí ateliéru přírodního barvíře.

NOVĚ kurzy v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

Rezervace nutná: tel.: 732 994 552

Info: tincta-herbae@centrum.cz

<https://www.facebook.com/TinctaHerbae>

WORKSHOP EKOLOGICKÁ A NETOXICKÁ DOMÁCNOST A PÉČE O SEBE

Pro studenty, dospělé i seniory!

Praktické tipy aneb jdeme do praxe, ukázky netoxických výrobků, výroba šetrného čistícího prostředku, ...

26. 1. 2024 OD 17H

CEV ŽABKA STARÉ MĚSTO - ULICE KRÁTKÁ

PŘIHLAŠOVÁNÍ DO 21. 1. 2024 POČET MÍST OMEZEN!

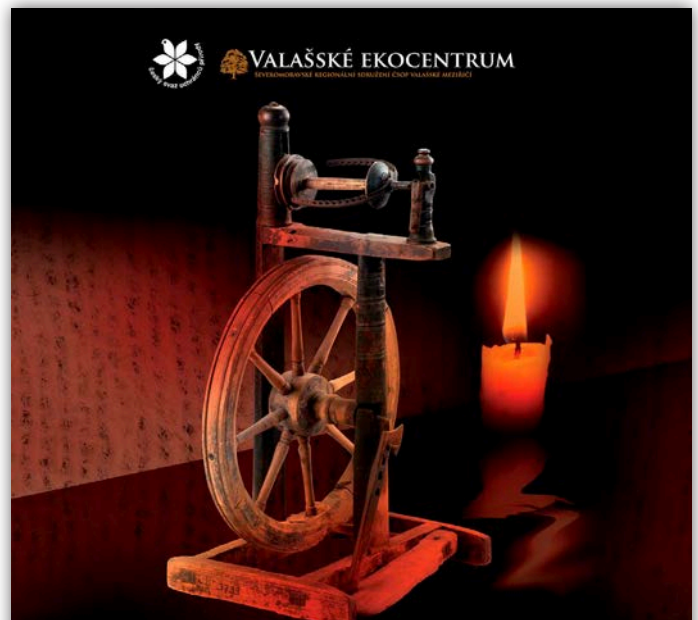

**VÝSTAVA
30 LET
JARMEKU**

27. 11. 2023 – 31. 3. 2024
schodiště ke knihovně
(KD Klobučan)

Výstava je přístupná
v otevírací době knihovny

Valašské
Kloboučky

VALAŠSKÉ EKOCENTRUM
MULINKOVSKÉ REGIONÁLNÍ NIKOZÉ ČIČ VALAŠKÉ MEZÍČI

Český svaz ochránců přírody ve Valašském Meziříčí pořádá **KURZ PŘEDENÍ**

**OD OVEČKY
ke svetrů**

Lektorka: **Mgr. Jitka Dvorská**

20. ledna 2024 od 9 do 16 hodin

Co se naučíte? Zpracovat vlnu od ostříhaného rouna k hotové přizí – seznámíte s různými druhy ovčí vlny a s jejími odlišnostmi, s mokrým i suchým plstěním, naučíte se příst na vřetánku a kolovrátku. Odneseš si hotový výrobek.

Účastnický poplatek **1 700 Kč**. Přihlášky: jitkadvorskavm@seznam.cz

Valašské ekocentrum, Šafaříkova 555, Valašské Meziříčí

veronica
CENTRUM HOSTĚTÍN

Bylinkový seminář

Jak si díky bylinkám uchovat pevné zdraví a dobrou pohodu?
Dozvíte se na dvou seminářích v Centru Veronica v Hostětíně.

Pátek 19. ledna, 17 - 21 h.
Téma: A CO NA TO VÁŠ ŽALUDEK?
aneb dobré zažívání je základ

Co se na bylinkovém semináři dozvíte ?

- co by nám řekla naše střeva, kdyby mohla mluvit...aneb kde hledat příčiny civilizačních nemocí
- nezacpávejme si uši, budeme mluvit o zácpě
- jak kondice trávicích orgánů souvisí s kožními problémy
- bylinky, díky nimž jde všechno líp

Další seminář:
Sobota 3. února, 15:30 - 19:30 h.
Téma: Výkon? Únava? Relax? Aneb jak dobit baterky a posílit imunitu.

Večery vás bude provázet **Katka Černá ze Žitkové**, která sbírá bylinky na žitkovských lukách už řadu let pro podporu zdraví svého i celé rodiny. Své bohaté zkušenosti vám ráda předá.

Přihlášky a info: www.hostetin.veronica.cz
Cena: 580 Kč. Je nutné se přihlásit předem!

**Panenky
aneb
Jak plyne čas
na Valašsku**

Ojedinelá autorská sbírka valašských panenek v galerii Klobučan v kulturním domě ve Valašských Kloboukách.
Sběratelkou a tvůrkyní je Alena Dynková.

www.kdklobucan.cz

**VÝSTAVA SOPKA LES PRALES
od 18. ledna do 17. března 2024 na zámku Zlín**

Od 18. ledna ožije na zámku interaktivní výstava Sopka les prales umělkyně Elišky Podzimkové. Přijďte se s námi ponořit do snového světa filipínské džungle i Malého prince!

Těšit se můžete i na krásný doprovodný program
www.kulturazlin.cz.

Skřítkci LIŠEJNÍČCI

9:30 - 11:00
každou středu 2024
cena: 100 Kč/rodina

Ve Vizovicích. (místo setkání vždy upřesněno v události)

Vydejme se společně se skřítky Lišejníčky za dobrodružstvím. Dovádění, tvoření, bádání, objevování a poznávání přírody všemi smysly nás dozajista nemine. Vše hravě a přiměřeně věku. Pobyt venku všestranně rozvíjí naše děti a relaxuje nás dospělé. Těší se Verča Jurčáková aspl.

- Lišejníčci probíhají venku za každého počasí.
- Pro pra/rodiče s dětmi (0-6 let)
- Blátáky/softshely, gumáky, pláštěnky, podsedáčky... a také svačinky výhodou.

Více informací a přihlášky:
tel: 721 608 440
nebo
www.dutohlavky.cz/sluzby/

Jarní prázdniny v Hostětíně

Bližší informace na webu:

<https://hostetin.veronica.cz/node/1404>

Formulář k přihlášení:

https://docs.google.com/forms/d/1QI505pd6JI3QbaQFsjJ5hJMp2jLPe9VmXlFgpk6RzXY/viewform?edit_requested=true

JARŇÁKY V HOSTĚTÍNĚ

19.-23.2.2024
8:00 - 16:00
CENTRUM VERONICA HOSTĚTÍN

CENA: 3300 Kč/DÍTĚ
3000 Kč/SOUROZENCI

PŘIHLÁŠKY A DALŠÍ INFO:
WWW.HOSTETIN.VERONICA.CZ
ELISKA.BEHALKOVA@VERONICA.CZ

ZAŽIJ TÝDEN PLNÝ DOBRODRUŽSTVÍ, POZNÁVÁNÍ A PRAKTICKÝCH ZRUČNOSTÍ NA NAŠEM PŘÍMĚSTKÉM TÁBOŘE PRO DĚTI VE VĚKU 6-12 LET

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetřejším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály**, **metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampani je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY A MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA www.liska-evvo.cz	1. KVĚTNA – 30. ČERVENA www.liska-evvo.cz	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA www.liska-evvo.cz	CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz	CELOROČNĚ www.liska-evvo.cz
GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město	GARANT: DDM Šíkula Uherské Hradiště SPOLUPRÁCE: Centrum Veronica Hostětín	GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště	GARANT: LÍSKA, z.s.	GARANT: LÍSKA, z.s. SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopic VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronica Hostětín, KOSENKA Val. Klobouky
KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbáčů (20. 3.) Mezinárodní dny ptačího zpěvu (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)	KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídaně (13. 5.), Výstava na stromech (říjen)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jídla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobci a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny
KONTAKT NA GARANTA: cevzabka@klubkosm.cz	KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz	KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídání

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjJunJYv37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března

Přírodní zahrada do 15. dubna

Stromy a my do 5. září

Pokud budete pořádat **Férovou snídani**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zasílejte na kontaktní e-mail. Nezapomeňte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz

infoevvo@seznam.cz • tel.: 605 806 840

Liska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 8

Pozvánky na vzdělávací akce najdete v rozesílce a na webu Lísky.

Vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme vzdělávací programy.

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

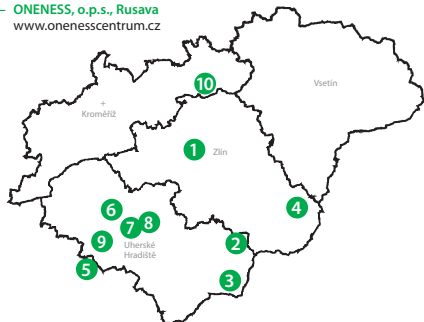
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s.
www.lskopance.cz
- ZO ČSOP KOSENKA Valašské Kloubouky
www.kosenka.cz
- VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.hornolidec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., p.o.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenku.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelari Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssyehrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

Programy je možné zařadit do projektů škol v programu OP JAK.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Témata:

- přírodovědné vzdělávání,
- EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

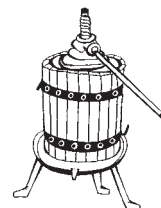
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádoby)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den

JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU

www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Simulace farmářského trhu, vrstevnické učení, ukázky práce a workshopy výrobců, řemeslníků a farmářů.

LÍSKA

Zlín

kraj

Plánované školní farmářské dny:

7. 5. 2024, ZŠ Slavičín - Vlára

13. 6. 2024, ZŠ Horní Lideč

LÍSKA

Zlín kraj

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 10

PODPORA INOVATIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PROJEKTOVÉ VÝUKY,
ROZVOJ PŘÍRODOVĚDNÉ, MATEMATICKÉ A ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY

témata:

PŘÍRODA, ZAHRADA,
VODA, ŘEMESLA,
TRADICE A ZVYKY,
PŘÍBĚHY JÍDLA

PŘIHLAŠOVÁNÍ: infoevvo@seznam.cz

Zlínský kraj

Ministerstvo životního prostředí

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz,
jarní rostliny, cyklus života,
voda, stromy,
čísla a písmena venku (rozvoj
matematické a čtenářské gramotnosti)
apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení),
zvyky,
hry a hračky našich předků,
poklady z půdy,
cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Místo konání: Arboretum Semetín, Vsetín

Období: květen–červen, září–říjen

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY pro MŠ a I. st. ZŠ

UČÍME SE VENKU V ARBORETU SEMETÍN S LÍSKOU

ARBORETUM Semetín
květen, červen, září, říjen 2024

témata:

STROMY,
VODA, HMYZ,
VČELY

KONTAKT: infoevvo@seznam.cz

Zlínský kraj

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 11

Leden

Leden je náš nejstudenější měsíc. Často mrzne a na hladině potoků, řek a rybníků se tvoří led, na kterém můžeme bruslit. A podle ledu se také leden jmenuje.

V lednu můžeme:

- poznat všechny obyvatele zahrady prostřednictvím stop
- zmapovat všechna hnízda na zahradě a určit jejich majitele
- přikrmovat a pozorovat ptáky na krmítku
- zapojit se do mezinárodního sčítání ptáků – ptačí hodinka
- postavit sněžnou vesnici
- vytvořit sněhové sochy na stromech
- pozorovat vločky a zamrzající bubliny

Zdroj: *Diář Lísky 2023/24*

Venku se můžeme učit systematicky po celý rok

S metodickými postupy a materiály, které prověřily tisíce škol z celého světa.

Vyberte si, co nejvíce prospěje vaší škole či třídě

<https://ucimesevenku.cz/dlouhodobě-venku/>

Doporučujeme vaší pozornosti: Iniciativa AI dětem – nezisková iniciativa složená z pedagogů, metodiků a expertů z oblasti umělé inteligence (AI)

Pomáháme pedagogům a vedením škol porozumět umělé inteligenci v kontextu našeho světa. Vytváříme vzdělávací a metodické materiály, které slouží jako spolehlivé vodítko, jak žáky vyučovat o AI a s AI. V současné době pracujeme na Kurikulu umělé inteligence pro základní školy. Věříme, že umělá inteligence může být v oblasti vzdělávání velkým přínosem.

Při založení iniciativy jsme přemýšleli, jak co nejefektivněji pomoci školám zavést vzdělávání v oboru umělé inteligence. Myslíme si, že tou nejlepší cestou je vytvářet kvalitní vzdělávací materiály, podporovat osvětu a demystifikovat AI.

Umělá inteligence je revoluční technologie a my jsme přesvědčeni, že na ni musí být společnost připravena, primárně ve smyslu kompetenčním. U sebe samých i u dětí bychom měli rozvíjet znalost toho, jak AI funguje, jak ji efektivně využívat a jaký k ní zaujímat postoj. Tedy znát její limity a přednosti.

Více na <https://aidetem.cz/nabidka-vzdelavani/>.

Arboretum Semetín

Nabízí krásné jedinečné zázemí pro výuku venku dostupné městskou hromadnou dopravou.

Najdete zde venkovní učebnu, výukový včelín a vodní prvek.

Arboretum můžete navštívit s vlastním programem, nebo si objednat projektový den či výukový program Lísky, jehož součástí je i návštěva VČELÍNA.

Informace: infoevvo@seznam.cz

Arboretum Semetín je otevřeno od 1. května do 15. října, 8–18 hodin. Vstupné uhradíte u vstupní brány.

www.arboretumsemetin.cz

Mapa s názvem Svět v souvislostech

Nový materiál, který žákům a studentům umožní nahlédnout do komplikovaného uspořádání a fungování dnešního světa.

Můžete ji získat k vyvěšení do vaší školy nebo vzdělávacího zařízení. Mapa je zdarma, platíte jen poštovné.

Mapa o rozměru 180 x 115 cm upozorňuje pomocí šedesáti jevů zařazených do šesti tematických celků na aktuální problémy ve světě, jejich příčiny a dopady týkající se lidí i přírody. Prozkoumejte, proč lidé na naší planetě čelí chudobě, sociálním nerovnostem nebo klimatické krizi. Mapa zároveň ukazuje několik pozitivních příkladů ze světa včetně fungování systému Fairtrade. Jevy v mapě popisují témata klimatické změny, pracovních podmínek, koloniální historie, propojenosti světa, aktivních hnutí za změnu a Fairtrade. Všech 60 jevů je na mapě popsanych jednou větou, kterou však doplňuje obsáhlé vysvětlení na adrese www.fairtrade.cz/mapa.

K mapě získáte i plakát o Fairtrade (60 x 115 cm), kterému to sluší na školní chodbě vedle mapy, ale dá se dle potřeby vyvěsit i jinde. K mapě postupně připravujeme i vzdělávací lekce, které budeme postupně přidávat na www.fairtrade.cz/mapa i www.fairtrade.cz/vzdelavani.

Stanislav Komínek

Vzdělávací hra Kostarika

Na Fakultě tropického zemědělství ČZU v Praze vyzkoušeli deskovou vzdělávací hru Kostarika, a ponořili se tak do radostí a strastí pěstitele kávy v Latinské Americe.

V češtině ji najdete na www.fairtrade.cz/vzdelavani, v AJ na www.fairtrade.cz/vyuka-jazyku.

Kreativní vyučování

Pranostiky v číslech aneb jak dlouho trvá bleší převalení?

Dnes jsme propojili informatiku s literární výchovou. Zabývali jsme se pranostikami. Jak mohou pranostiky souviset s informatikou? To jsme se s dětmi snažili zjistit:

- Na Boží narození o bleší převalení.
- Na Nový rok o slepičí krok.
- Na Tři krále o krok dále.
- Na Hromnice o hodinu více.

Zamysleme se nad tím, co mají tyto čtyři pranostiky společného, a přemýšlíme, co konkrétního si máme pod jejich obsahem představit.

Vyhodnotili jsme všechny postřehy, odpovědi, návrhy a znalosti žáků. Díky tomu jsme přišli na to, že všechny tyto čtyři pranostiky nám lidově naznačují, že noci se zkracují a dny se prodlužují.

Že se jedná o jakési nepřesné odhadování prodlužování délky dne v období od zimního slunovratu. Že jsou předpovědi, která se každoročně opakuje a opakujeme si znalosti o sluneční soustavě.

Pranostika vychází ze slova prognósis = předpověď a souvisí s astronomií.

Vyhodnotili jsme, že u všech pranostik se jedná o nějaký časový údaj, ale nevíme přesně o jaký.

Jak jej přepočítat, abychom dostali nějaké konkrétní číslo?

Jak dlouho trvá bleší převalení? Jak dlouhý je vlastně ten slepičí krok? O kolik je delší den na Tři krále? Je opravdu na Hromnice o hodinu více?

Abychom mohli spočítat, o kolik se prodloužil den, potřebujeme znát přesné datum zimního slunovratu, Božího narození, Nového roku, Tří králů a Hromnice.

Pracovali jsme s astronomicky zaměřenou stránkou www.meteogram.cz a pustili jsme se do hledání odpovědí. Na stránce www.meteogram.cz/vychod-zapad-slunce/ jsme zjistili čas východu a západu Slunce a tím délku dne v jednotlivých dnech.

Údaje jsme zaznamenali do tabulky a vytvořili jsme sloupcový a spojnicový graf (viz pracovní listy).

Podle údajů o délce dne jsme informace z pranostik přepočítali na přesnější časový údaj pro rok 2021/2022 a zjistili tak, o kolik je delší den od zimního slunovratu 21. 12. 2021 (viz údaje v tabulce níže) a tím jsme také zjistili, že:

- Bleší převalení trvá 1 minutu.
- Slepičí krok trvá 6 minut.
- Krok trvá 13 minut.
- Na Hromnice je den delší o 1 hodinu a 17 minut.

Co jsme ještě ze záznamů v tabulce a grafu vyčetli?

- ...že od zimního slunovratu se začínají prodlužovat dny
- ...že se neprodlužují rovnoměrně, nejdříve velmi pomalu, později se proces zrychluje
- ...že naši předci si nedělali s přesnými čísly a údaji hlavu, minuta sem, minuta tam

Škoda, že astronomie není samostatný předmět, protože by nás určitě moc bavil, ale neví, protože astronomické učivo je rozptýleno do mnoha dalších předmětů, které nás ještě čekají ve vyšších ročnících. Nejvíce se prolíná s fyzikou, přírodopisem, zeměpisem, matematikou a dnes se neobejde bez moderní techniky, informatických záznamů a dovedností.

Moc nás toto bádání bavilo.

Pokud vás vyučování zaujalo, materiály, tabulky, grafy, hry s pranostikami, nápověda a řešení s podrobnou přípravou k této výuce naleznete ZDE:

<https://www.ucitelnice.cz/produkt/10521>.

Konzultační hodiny s lektory Jeden svět na školách

Zajímá vás výuka s dokumentárním filmem? Jste nováčky na našem portále a hledáte konkrétní tipy, jak začít? Nebo byste rádi načerpali novou inspiraci a sdělili vlastní zkušenosti s dalšími vyučujícími?

Připojte se na hodinu k našim online konzultačním hodinám s lektory JSNS:

- získáte možnost potkat se s týmem JSNS;
- probereme společně témata, která vás zajímají a právě rezonují ve vašich třídách;
- zjistíme, jaké audiovizuální lekce nejlépe fungují (nebo naopak nefungují) ve výuce a proč;
- pokud jste se zúčastnili některého z našich seminářů nebo třeba kampaně za lidská práva, řekneme si společně tipy do další výuky.

Přihlášky na: <https://www.jsns.cz/vzdelavani-vyucujicich/seminare-kurzy>

Jak souvisí změna klimatu a ptáci?

Rehek domácí je malý pěvec lidově též zvaný kominíček. Původně vysokohorský druh se během několika staletí stal souputníkem člověka – nejrůznější lidské stavby a zejména městská betonová džungle mu připomínají skalnaté prostředí hor. Kromě postupného šíření reha domácího na sever Evropy můžeme v posledních letech v Česku sledovat další změny. Zatímco dříve byla naše hnízdní populace přísně tažná, v posledních letech lze v některých městech pozorovat přezimující jedince. To vše patrně souvisí s oteplováním planety.

Celý text zde: <https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2024-rehek-domaci/>

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

■ Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ Metodiky a výukové materiály REZEKVIČKU ke stažení ZDARMA. <https://www.rezekvitek.cz/e-shop?ids=1&krit=raz1-24-2¶mfiltr=-zda->

■ Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma. <https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

■ Příroda do kapsy – informační materiály pro poznávání přírody. www.prirodadokapsy.cz

■ Atelier V lese – výukové aktivity a hry pro děti. <https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>

■ Smysluplné tvoření, které děti naučí přírodu milovat. Tvořte, sázejte a buďte s dětmi. www.venkohratky.cz

■ Programy o změně klimatu <https://drive.google.com/drive/folders/11gAQBsMuspRdvss2bVFM3kWmUyjmlRa>

■ MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK – inspirace na aktivity s dětmi, www.muji1zapisnik.cz/
www.facebook.com/muji1zapisnik/

■ MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK, Amélie Janíková <http://www.muji1zapisnik.cz/>

■ **A mám to!** Hra rozvíjí postřeh, počty, znalosti o zvířatech i jazykové dovednosti.

Otázky jsou rozděleny do dvou obtížností. Obtížnost I. je určena pro předškolní děti a další méně zkušené hráče. Obtížnost II. pro školáky či dospělé.

HRA OBSAHUJE:

- čtyři karty prostředí – biotopů (na každé je dvacet druhů živočichů, kteří se zde vyskytují) v tvrdého kartónu
 - 160 otázek a odpovědí pro dvě obtížnosti žetony
 - pravidla s tipy na další aktivity
 - seznam českých a anglických názvů zvířat
- <https://www.rezekvitek.cz/a-mam-to-?idk=vpr-0037>

■ **Až zaťuká jaro (i elektronicky)**

Sada jarních pracovních listů a luštění. Je vhodná PRO DĚTI i SENIORY a procvičí všechny mozkové závity.

[https://www.rezekvitek.cz/az-zatuka-jaro-\(elektronicky\)?idk=0204](https://www.rezekvitek.cz/az-zatuka-jaro-(elektronicky)?idk=0204)

■ **Hmyzí skládačky**

Sada obsahuje skládanku modráška, sluněčka, čmeláka a včely. Doplněna je velkými fotografiemi a metodikou s užitečnými informacemi o hmyzu a opylovačích i s tipy na další aktivity. Velikost skládaček je A4.

Vhodné pro předškolní děti a děti v 1. třídě ZŠ.

<https://www.rezekvitek.cz/hmyzi-skladacky?idk=vpr-0038>

■ **Karel Sládek: Byl jednou jeden úl**

Dobrodružství včelky Klárky. Nakl. Triton

■ **Dagmar Kýlová, Aneta Žabková: Žoužel. Pohádky z hmyzí zahrádky**

Putování s chlapečkem Melíškem do hmyzí říše. Nakl. Mladá fronta

■ **Kapesní mikroskop**

Skladný a výkonný mikroskop, zvětšení 60x. Rozměry jsou cca 4x4 cm, v obalu 5x6 cm. Praktické pouzdro je součástí balení. Má kontinuální ostření a vestavěné klasické i UV světlo. Budete se divit, kolik věcí světélkuje pod UV světlem (v přírodě např. mnoho hub, nerostů a pylová zrnka, doma bankovky, sůl, tonic, kurkuma, prací prostředky apod.).

<https://www.rezekvitek.cz/kapesni-mikroskop?idk=0177>

■ **Entomologická pinzeta**

https://www.rezekvitek.cz/entomologicka_pinzeta?idk=0029

■ **Kelímeček s dvojitou lupou**

<https://www.rezekvitek.cz/kelimek-s-dvojitou-lupou?idk=0020>

■ **Exhaustor Emilka**

Zařízení na odchyt drobných bezobratlých živočichů. Je opatřen balónkem, nemusíme nasávat pusou, a tak děti nemají strach, že drobného živočicha vdechnou. Součástí je náhradní lahvička. Finální podoba přístroje byla vyvinuta ve spolupráci s Emilkou Strejčkovou a s jejím souhlasem nese její jméno.

K exhaustoru doporučujeme zakoupit klíče k určování půdních a vodních bezobratlých a pavouků.

<https://www.rezekvitek.cz/exhaustor-emilka?idk=0003>

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku.

Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ťapkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkost a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

HORNÍ
MARŠOV
s.p.a.

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- Klimatická soutěž CO2 liga.
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SSŠ.
www.CO2liga.cz

II/5

Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsemetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad,** kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemožené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
- **Základní škola Vsetín, Rokytnice**
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
- **Centrum Veronica Hostětín**
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- **Semínkovna Zlín**
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

FAIRTRADE
Moje férová volba

Adela Vinczeová
moderátorka

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, Městské lesy Vsetín, Austin Detonator, s.r.o., Vsetín, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

POZOR: sledujte aktuální upozornění na omezení provozu!

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky a knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Austin Detonator, s.r.o., Vsetín

Rozesílka LÍSKY 2/2024

strana 20